

ВПЛИВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ ЗАДАЧ ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Важливий шлях реформування дошкільної освіти сьогодні - це поновлення змісту, форм та методів виховання і розвитку дітей дошкільного віку.

Нові тенденції в розвитку національної системи дошкільної освіти в Україні визначені Базовим компонентом дошкільної освіти. В цьому документі зазначено, що у дітей в період дошкільного дитинства має бути сформований мінімально необхідний і достатній рівень компетентності в основних сферах життєдіяльності „Природа”, „Культура”, „Люди”, „Я сам”.

Компетентність дошкільника „Я сам” — важлива передумова його особистісного становлення.

У змістовій лінії „Психічне Я” зазначено, що дитина має викладати за допомогою карток з цифрою і знаками арифметичні дії додавання і віднімання, читати їх, виконувати найпростіші усні обчислення. Має розуміти суть і структуру простих арифметичних задач, розв'язувати їх.

Розв'язуючи розумові задачі, старший дошкільник може виконувати розумові дії (порівняння, абстрагування - конкретизація, аналіз-синтез, індукція-дедукція).

Однак вони здійснюються дітьми не в понятійній, а в основному, наочно-образній формі, в процесі предметної діяльності з об'єктами, що пізнаються.

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні, у зв'язку з новими проблемами і завданнями, які стоять перед нашим суспільством, однією із актуальних проблем вітчизняної вікової психології в наш час є розробка питання особистості дитини.

Обґрунтування актуальності проблеми, аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури з проблеми впливу психолого-педагогічних умов на розв'язання обчислювальних задач дітьми старшого дошкільного віку дозволив дійти висновків, що психологи (О.В. Запорожець, П.Я. Гальперін, Н.А. Менчинська, Н.І. Непомняца, Л.М. Фрідман, Л.П. Бондаренко, Д.Б. Ельконіна, А.М. Леушина та ін.) особливого значення надають розумовій перебудові матеріалу і впливу на процес застосування знань попереднього досвіду дитини.

Цими вченими встановлено, що темп розумового розвитку дітей дошкільного “віку достатньо високий порівняно із шкільними віковими періодами. Дефекти навчання, допущені в цей час, фактично важко усунути, і вони мають негативний вплив на весь подальший розвиток дитини.

Щоб цього не сталося, слід удосконалювати зміст і методи освітньо-виховної роботи, тобто всієї системи педагогічного керівництва в дошкільних закладах, щоб учителі початкових класів змогли опиратися на достатній високий рівень загального розвитку, досягнутий дітьми в процесі дошкільного виховання.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури ми провели експериментальне дослідження з означеної проблеми. Метою констатуючого етапу було визначення вихідного рівня володіння дітьми старшого дошкільного віку обчислювальною діяльністю. Для реалізації поставленої мети була використана методика Л.П. Бондаренко, адагтована

до умов освітньо-виховної роботи дошкільних закладів м. Слов'янська Донецької області. Кількісний аналіз результатів дозволив дійти висновків про те, що діти в більшості мають середній та низький рівень володіння обчислювальною діяльністю.

Метою формуючого етапу було створення психолого-педагогічних умов для підвищення ефективності розв'язування дітьми старшого дошкільного віку обчислювальних задач. Були визначені такі умови:

- пошук самостійного розв'язання задачі з актуалізацією раніше одержаних знань;

- пошук розв'язання задачі на основі аналізу умови (змісту) задачі, виділення «частина - ціле» з подальшою аргументацією розв'язання.

Основним принципом успішного розв'язання арифметичних задач ми вважали особистісно-орієнтований підхід.

На основі проведеного контрольного етапу експерименту зробили висновок про те, що завдяки спеціально створеним педагогічним умовам в освітньо-виховному процесі значно підвищився рівень розв'язання обчислювальних задач дітьми старшого дошкільного віку.

Результати контрольного експерименту показали, що таких дітей, які застосовують інші типи співвіднесення, а не тип "Об'єкти і дії в їх взаємозв'язку", стало менше. Збільшилась кількість дітей, які розв'язують арифметичні задачі на середньому і високому рівні успішності.

Результати, які ми отримали в ході дослідження підтвердили гіпотезу і основні положення, які треба було пояснити. Дітям старшого дошкільного віку повністю доступне засвоєння певних загальних способів математичних знань. Діти, виділивши відношення "рівняння-нерівність", "частина-ціле", усвідомлено застосовують їх при розв'язанні конкретно предметних і арифметичних задач. Використовуючи спеціальні вправи, можна сформувати типи співвідношення, які забезпечать високий рівень успішності розв'язання арифметичних задач.

В.В. Федорчук

МУЗИЧНЕ ПІЗНАННЯ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Традиційна педагогічна освіта не відповідає повною мірою вимогам гуманізації та гуманітаризації, демократичного стилю спілкування, активізації творчої ініціативи та потреби самовираження кожного суб'єкта навчально-виховного процесу. У музичній педагогіці реалізація зазначених ідей пов'язана з необхідністю переосмислення сутності музично-пізнавальної діяльності, яка є основою прилучення учнів до цінностей мистецтва та лежить в основі усіх видів музичної діяльності.

Передова педагогічна думка, спираючись на ідеї гуманізації та особистісно зорієнтованого навчання, трактує музично-пізнавальну діяльність як свідомий, активний, співтворчий, глибоко особистісний процес, як осягнення глибинної сутності музичного твору. Сприймання об'єктивної звукової форми зумовлює народження ідеальної сутності музики в свідомості людини. Цей процес, зумовлений індивідуально-типологічними, психологічними особливостями сприйняття, вимагає залучення особистого внутрішнього світу, минулого досвіду реципієнта.